

OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

NAMANGAN MUHANDISLIK-QURILISH INSTITUTI

QURILISH-MUHANDISLIGI KAFEDRASI

ARXITEKTURAVIY LOYIHALASH ASOSLARI FANIDAN

60730100-ARXITEKTURA TA'LIM YO'NALISHLARINING

**37-38-ARX-24 GURUH TALABALARI UCHUN 1-SEMESTRGA
MO'LJALLANGAN**

**YAKUNIY NAZORAT
(LOYIHA-CHIZMA ISHI HIMOYASI VA
OG'ZAKI SAVOL-JAVOB)**

TOPSHIRIQLAR TO'PLAMI

Namangan-2024

“TASDIQLAYMAN”
Qurilish fakulteti dekani
_____ M.Mansurov
“ ____ ” _____ 2024 y.

Namangan muhandislik-qurilish instituti Qurilish-muhandisligi__ kafedrası
№ _____ sonli yig’ilishida muhokama qilingan.

Qurilish-muhandisligi kafedrası mudiri
_____ F.Nishonov

“ ____ ” _____ 2024 y.

Kafedra ekspertlari: _____

Fan o‘qituvchilari: I.Yakubdjanov

Savollar.

1. Arxitektura nima?
2. Arxitektura so'zi nimani anglatadi? U qanday ikki ma'noda ishlatiladi?
3. Arxitekturani rassomlik va xaykaltoroshlikdan qanday xususiyatlari ajratib turadi?
4. Arxitekturaning maqsadi va asosiy vazifalari to'g'risida tushuncha bering ?
5. Arxitekturaga xos xususiyatlar. Arxitekturaning jixatlari to'g'risida tushuncha bering?
6. Arxitektura tarmoqlari to'g'risida tushuncha bering ?
7. Landshaft arxitekturasi to'g'risida tushuncha bering?
8. Arxitekturaviy kompozisiya deganda nimani tushunasiz?
9. Me'moriy chizmalarni asosiy turlari to'g'risida tushuncha bering?
10. Arxitekturaviy ortogonal chizmalar xaqida tushuncha bering?
11. Tarz deganda nimani tushunasiz, uning qanday turlari bor va unda nimalar aks ettiriladi?
12. Tarx deganda nimani tushunasiz va unda nimalar aks ettiriladi?
14. Qirqim deganda nimani tushunasiz va unda nimalar aks ettiriladi?
15. Bosh reja deganda nimani tushunasiz va unda nimalar aks ettiriladi?
16. Perspektiva deganda nimani tushunasiz va u qanday bajariladi ?
17. Perspektiva va aksonometriya farqi to'g'risida tushuncha bering?
18. Perspektiva qurishni qanday usullarini bilasiz?
22. Anturaj deganda nimani tushunasiz va u qanday bajariladi ?
23. Staffaj deganda nimani tushunasiz va u qanday bajariladi ?
24. Me'moriy shakllarni o'lchash qanday bajariladi va unda nimalar aks ettiriladi ?
25. Bino-inshootlarni o'lchashda "zanjir usuli" va "treangilyasiya usuli" xaqida tushuncha bering.
26. Kroklar chizish deganda nimani tushunasiz va u qanday bajariladi ?
27. Arxitekturaviy orderlarning shakllanish tarixi to'g'risida tushuncha bering?
28. Yunon orderlari xaqida tushuncha bering ?
29. Rim orderlari xaqida tushuncha bering ?
30. Orderlarda "modul" va "part" to'g'risida tushuncha bering?
31. Arxitekturaviy loyixalashning vazifalari to'g'risida tushuncha bering ?
32. Arxitekturaviy yechimga ta'sir etuvchi omillar to'g'risida tushuncha bering?
33. Arxitekturaviy loyixalashning boshlang'ich bosqichi va uning bajarilish uslubi to'g'risida tushuncha bering?
34. Loyixaviy modellashtirish bosqichlari to'g'risida tushuncha bering?
35. Kichik me'moriy shakllar loyihalash to'g'risida tushuncha bering?
36. Ichki muxitsiz kichik me'moriy shakllarni loyixalash to'g'risida tushuncha bering?
37. Ichki muxitli kichik me'moriy shakllarni loyixalash to'g'risida tushuncha bering?
38. Masshtab deganda nimani tushunasiz, uning qanday turlari bor ?
39. Inshoot umumiy ko'rinishining tasvirlashda qanday masalalarni ko'rib chiqish kerak ?
40. Eskiz-g'oya deganda nimani tushunasiz, u qanday qilib bajariladi ?
41. Arxitekturaviy orderlarning elementlari to'g'risida tushuncha bering?
42. Arxitekturaviy orderlarda entazis xolati to'g'risida tushuncha bering va qanday bajariladi ?
43. Arxitekturaviy orderlardagi "stilobat" iboralariga tushuncha bering?
44. Orderning tarkibiy qismlari va ularning vazifalarini tushuntirib bering.
45. Qanday me'moriy chiziqlar mavjud, ularning ishlatish qoidalari qanday?
46. Me'moriy ob'yektni muayyan formatdagi qog'ozga tushurish va joylash-tirish uchun nima qilish kerak ?
47. Qirqim nima, uning qanday turlari bor?
48. Suvbo'yoq deganda nimani tushunasiz?
49. Suvbo'yovda soya va yorug'lik yordamida detalning soyasi va tushgan soyalarini ifodalash haqida tushuncha bering?

50. Gorizont (ufq) chizig‘i va qarash burchagi iboralari nimani bildiradi?
 51. Gorizont chizig‘i va qarash burchaklarining kengligi qanday olinadi?
 52. Masshtab qanday tanlanadi?
 52. Arxitekgurada reja va tarx so‘zining nima farqi bor, ular nimani anglatadi va nimalarga nisbatan ishlatiladi?
 53. Me‘moriy ob‘yekni qog‘ozga chizish uchun ishni nimadan boshlash kerak?
 54. Arxitekturaviy orderlardagi “kapitel”, “baza”, “fust”, antablement” iboralariga tushuncha berib, chizib ko‘rsatib bering ?

VII. BAHOLASH MEZONI

Talabning fan bo‘yicha yakuniy nazoratni o‘zlashtirish ko‘rsatkichini nazorat qilish quyidagi mezonlar asosida amalga oshiriladi:

Har bir talabaga 1-semestr davomida 6 ta (6 ta nazariy loyiha-chizma) ishi topshirig‘ini beriladi va topshiriqlarni murakkabligiga qarab quyidagi ballar bilan baholanadi:

- 1-topshiriq -10 ball
- 2-topshiriq -5-ball
- 3-topshiriq –5-ball
- 4-topshiriq -10 ball
- 5-topshiriq -10 ball
- 6-topshiriq -10 ball

Jami: -50 ball

90-100% - 10 ball, 80-89% - 9 ball, 70-79% - 8 ball, 60-69% - 7 ball, 50-59% - 6 ball, 40-49% - 5 ball, 30-39% - 4 ball, 20-29% - 3 ball, 10-19% - 2 ball, 5-9% - 1 ball, 0-4% - 0 ball.

Topshiriqlarni bajarish foizlari quyidagi mezonlar asosida aniqlanadi:

Nazariy topshiriq uchun

%	TALABLAR
90-100 (10 ball)	Berilgan topshiriq asosida loyiha-chizma ishini yuqori grafik sifatda, to‘liq va o‘z vaqtida bajarib topshirish; Loyiha-chizmadagi yozuvlar arxitek-turaviy shriftlar bilan yozilib, chizmaga monand bo‘lishi; Loyiha masshtab asosida bajarilib, barcha o‘lchamlar ko‘yilgan bo‘lishi; Loyihani mazmuniga qarab rang tanlash va tashqi muhit bilan bog‘liqlikni ta‘minlash; Loyiha-chizmalar bo‘yicha nazariy berilgan savollarga og‘zaki javob berilgan bo‘lsa.
80-89 (9 ball)	Berilgan topshiriq asosida loyiha-chizma ishini yaxshi grafik sifatda, to‘liq va o‘z vaqtida bajarib topshirish; Loyiha-chizmadagi yozuvlar arxitekturaviy shriftlar bilan yozilib, chizmaga monand bo‘lishi; Loyiha masshtab asosida bajarilib, barcha o‘lchamlar ko‘yilgan bo‘lishi; Loyihani mazmuniga qarab rang tanlash va tashqi muhit bilan bog‘liqlikni ta‘minlash; Loyiha-chizmalar bo‘yicha nazariy berilgan savollarga og‘zaki javob to‘liq berilmagan bo‘lsa.
70-79 (8 ball)	Berilgan topshiriq asosida loyiha-chizma ishini yaxshi grafik sifatda, to‘liq va o‘z vaqtida bajarib topshirish; Loyiha-chizmadagi yozuvlar arxitekturaviy shriftlar bilan yozilib, chizmaga monand bo‘lishi; Loyiha masshtab asosida bajarilib, barcha

	o'lchamlar ko'yilgan bo'lishi; Loyihani mazmuniga qarab rang tanlash va tashqi muhit bilan bog'liqlikni ta'minlash; Loyiha-chizmalar bo'yicha nazariy berilgan savollarga og'zaki javob to'liq berilmagan bo'lsa.
60-69 (7 ball)	Berilgan topshiriq asosida loyiha-chizma ishini yaxshi grafik sifatda, to'liq va o'z vaqtida bajarib topshirish; Loyiha-chizmadagi yozuvlar arxitekturaviy shriftlar bilan yozilib, chizmaga monand bo'lishi; Loyiha masshtab asosida bajarilib, barcha o'lchamlar ko'yilgan bo'lishi; Loyihani mazmuniga qarab rang tanlash va tashqi muhit bilan bog'liqlikni ta'minlash; Loyiha-chizmalar bo'yicha nazariy berilgan savollarga og'zaki javob to'liq berilmagan bo'lsa.
50-59 (6 ball)	Berilgan topshiriq asosida loyiha-chizma ishini qoniqarli grafik sifatda, to'liq va o'z vaqtida bajarib topshirish; Loyiha-chizmadagi yozuvlar arxitek-turaviy shriftlar bilan yozilib, chizmaga monand bo'lishi; Loyiha masshtab asosida bajarilib, o'lchamlar ko'yishda hatoliklar bo'lishi; Loyiha-chizmalar bo'yicha nazariy berilgan savollarga og'zaki javob berishda kamchiliklar bo'lsa.
40-49 (5 ball)	Berilgan topshiriq asosida loyiha-chizma ishini qoniqarli grafik sifatda, to'liq va o'z vaqtida bajarib topshirish; Loyiha-chizmadagi yozuvlar arxitek-turaviy shriftlar bilan yozilib, chizmaga monand bo'lishi; Loyiha masshtab asosida bajarilib, o'lchamlar ko'yishda hatolar bo'lsa; Loyiha-chizmalar bo'yicha nazariy berilgan savollarga og'zaki javob berishda kamchiliklar bo'lsa.
30-39 (4 ball)	Berilgan topshiriq asosida loyiha-chizma ishini qoniqarli grafik sifatda, to'liq va o'z vaqtida bajarib topshirish; Loyiha-chizmadagi yozuvlar arxitek-turaviy shriftlar bilan yozilib, chizmaga monandligi bo'lmasa; Loyiha masshtab asosida bajarilib, o'lchamlar ko'yishda hatolar bo'lsa; Loyiha-chizmalar bo'yicha nazariy berilgan savollarga og'zaki javob berishda hatolik-larga yo'l qo'ysa.
20-29 (3 ball)	Berilgan topshiriq asosida loyiha-chizma ishini qoniqarli grafik sifatda, kamchiliklar bilan va o'z vaqtida bajarib topshirish; Loyiha-chizmadagi yozuvlar arxitekturaviy shriftlar bilan yozishda hatoliklarga yo'l qo'ysa, chizmaga monandligi bo'lmasa; Loyiha masshtab asosida bajarilmagan, o'lchamlar ko'yishda hatolar bo'lsa; Loyiha-chizmalar bo'yicha nazariy berilgan savollarga og'zaki javob berishda ko'p hatoliklarga yo'l qo'ysa.
10-19 (2 ball)	Berilgan topshiriq asosida loyiha-chizma ishini qoniqarli grafik sifatda, kamchiliklar bilan va o'z vaqtida topshirmasa; Loyiha masshtab asosida bajarilmagan, o'lchamlar ko'yishda hatolar bo'lsa; Loyiha-chizmalar bo'yicha nazariy berilgan savollarga og'zaki javob berishda ko'p hatoliklarga yo'l qo'ysa.
5-9 (1 ball)	Berilgan topshiriq asosida loyiha-chizma ishini qoniqarsiz grafik sifatda, kamchiliklar bilan va o'z vaqtida topshirmasa; Loyiha masshtab asosida bajarilmagan, o'lchamlar ko'yishda hatolar bo'lsa; Loyiha-chizmalar bo'yicha nazariy berilgan savollarga og'zaki javob bera olmasa..
0-4 (0 ball)	Berilgan topshiriq asosida loyiha-chizma ishini umuman bajarilmagan bo'lsa.

III. TAVSIYA ETILGAN ADABIYOTLAR

1. O'ralov A.S Pulatov X. va boshqalar. Arxitekturaviy loyihalash asoslari. Darslik Toshkent: TAQI, 2007 y..

2. Boboyorova Sh., Abdurahimov R. Arxitekturaviy loyihalash asoslari o'quv qul-
lanma. T.:2017 й.
3. Architecture. Form. Space.Order. Fransis D.R. Ching.New York John
Wiley&Sons.Ins. 2014.
4. Traditional Islamic Principles of Built Environment. Hisham Mortada.London-New
York.2014.

Qo'shimch adabiyotlar

1. Asqarova D., Miryusupova M. Kichik me'moriy shakllar. T.: 2007.
2. Н.Г. Стасук и др.Основы архитектурной композиции. М.: 2004.
3. Po'latov X. va boshqalar. Arxitekturaviy loyihalash asoslari. T.: 2000
4. Roziqberdiev M. Kichik arxitektura shakllari.T.: 1995.
5. Barxin B.G. Metodika arxitekturnogo proektirovaniya. M.: 1993
6. Титса А . Основы архитектурной композиции проектирования. Киев 1986

Axborot manbaalari:

1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.
2. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
3. www.ima.uz (O'zbekiston Respublikasi Intellektual mulk agentligi)
4. www.academy.uz (Fanlar akademiyasi)
5. www.ziyo.net
6. www.msus.org
7. www.centrasia.uz